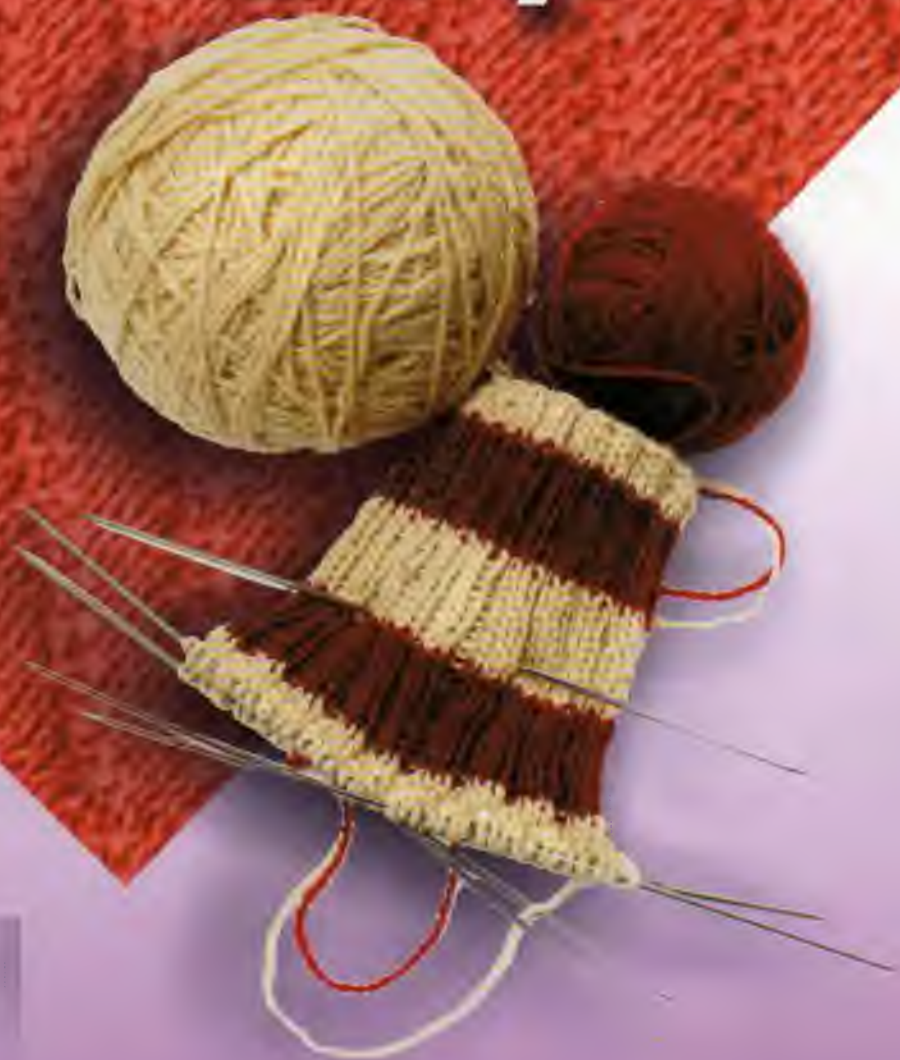

VISS

par
ZEKĚM

Grāmatā ievietoti adījumu apraksti,
rakstu tehniskie zīmējumi
un krāsu fotogrāfijas.

Ar to palīdzību jūs iemācīsieties
vienkāršus un sarežģītus rakstus;
aprēķināt vadziņu skaitu iecerētajam
adījumam izvēlētajā rakstā;
adīt cepurītes, čības, īsās
un pusgarās zeķes, getras.

ZVAIGZNE ABC

ISBN 9984-36-861-0

9 789984 368610

Natālija Kotjurgina

VISS par ZEKĒM

Noskannējis grāmatu un failu izveidojis Imants Ločmelis

ZVAIGZNE ABC

Saturs

I. Mācīsimies adīt zeķes!	13
Adīta cepurīte lellei Bārbijai	13
Slēpošanas cepurīte	15
Kā adīt zeķes	16
Valdziņu aprēķins zeķēm	16
II. Taupīgai rokdarbniecei	18
Adītas puspēdiņas	18
Adītas čības	18
Svītrainas īsās zeķes	19
III. Neparastas zeķes	10
Īsās zeķes "spirāliskajā" adījumā	10
Slēpošanas zeķes ar diviem valnišiem	10
IV. Vienkārši adījuma raksti	10
Pusgarās zeķes un īsās zeķes	11
Baltas īsās zeķes	12
Zeķes ar izšūtu rotājumu	12
"Robiņu" rakstā adītas zeķes	13
Zeķes mežģīņadījumā	13
Getras un īsās zeķes krustoto valdziņu rakstā	14
Īsās zeķes krustoto valdziņu rakstā	15
V. Sarežģīti raksti	18
Īsās zeķes "piņu" rakstā	16
Īsās zeķes ar pagarinātu valnīti "piņu" rakstā	17
VI. Vienkāršs ornaments	18
VII. Zeķes ar atlokāmu rakstainu valnīti	19
Ornamenti zeķu valnītim	20

Visi grāmatā ievietotie
rokdarbi ir Jūrmalas pilsētas
Mežmalas vidusskolas
7.–9. klašu audzēkņu
darinājumi.

Tehniskie apzīmējumi

x	– malas valdziņš
	– labiskais valdziņš
–	– kreiliskais valdziņš
∩	– nocelts valdziņš
o	– apmetums
△	– 2 kreiliski saadīti valdziņi
▲	– 2 labiski saadīti valdziņi
▴	– 2 labiski griezti saadīti valdziņi
▲	– 3 labiski saadīti valdziņi
┌	– 2 valdziņi krustoti pa labi (vispirms izadīt labiski no darba priekšpusē otro valdziņu, pēc tam pirmo)
└	– 2 valdziņi krustoti pa kreisi (vispirms izadīt labiski no darba aizmugures otro valdziņu, pēc tam pirmo)
┌	– "pīnes" adīšana: valdziņus uz palīgadatas novieto darba aizmugurē
└	– "pīnes" adīšana: valdziņus uz palīgadatas novieto darba priekšpusē

Natālija Kotļurgina

VISS PAR ZEĶĒM

Redaktore *Gunta Silakalne*
Eduarda Groševa vāka noformējums

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA,
K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. K-339.
A/s Preses nams.

Fotogrāfiju autors *Guntars Vītolis*
© Apgāds Zvaigzne ABC, 1998, 2004
tulkojums latviešu valodā
ISBN 9984-36-861-0

Mācīsimies adīt zeķes!

Ja esat jau apguvušas pašas pirmās adīšanas iemaņas – uzmet valdziņus, veidot dažus vienkāršus adījuma rakstus (gludo labisko, rievoto adījumu, valniša rakstu 1x1 un 2x2 u.c.), noraukt adījumu, kārtīgi ielocīt pavedienu adījuma iekšpusē, – tad droši varat ķerties pie sarežģītāka darba un iemācīties adīt zeķes.

Adīta cepurīte lellei Bārbijai

Lelles cepurītes. Puspēdiņa.

Pirms ķeramies pie zeķu adīšanas, izadīsim divas dažādas lelļu cepurītes.

Priekšdarbi. Vispirms aprēķināsim vajadzīgo valdziņu skaitu.

1. Ar centimetra mērlenti izmērīsim attālumu no lelles vienas auss līpiņas pāri galvas vidum līdz otras auss līpiņai (1. zīm.). (No šīs vietas būs jāsāk adīt cepurīte.) Mūsu gadījumā šis attālums ir 10 cm. Vēl izmērīsim attālumu no pieres līdz pakausim (2. zīm.). Mūsu lellei tas ir 3,5 cm.

2. Tagad sagatavosim dziju un adāmadatas.

Dzijai un adāmadatām jābūt vienādā resnumā.

3. Noteiksim adījuma blīvumu.

Noadīet mazu paraudziņu gludajā labiskajā adījumā (3. zīm.) un aprēķiniet valdziņu skaitu 1 cm pa horizontāli un kārtu skaitu 1 cm pa vertikāli. Mūsu paraudziņā $1 \text{ cm}^2 = 2,5 \text{ valdziņi} \times 3 \text{ rindas}$. Jo smalkāka dzija un adāmadatas, jo vairāk valdziņu un

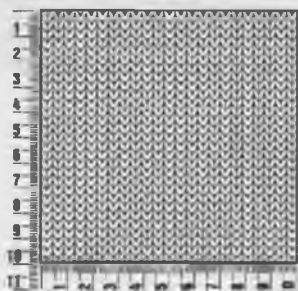

1. zīm.

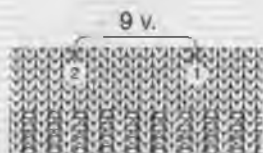

2. zīm.

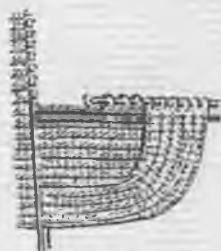
3. zīm.

4. zīm.

5. zīm.

6. zīm.

7. zīm.

8. zīm.

adījuma kārtu ir 1 cm², t. i. – adījuma blīvums lielāks. Cepurītei vajag 10 cm, tātad jāuzmet:

2,5 valdziņi × 10 cm = 25 valdziņi.

Adāmo kārtu skaits (no pieres līdz pakausim):

3 kārtas × 3,5 cm = 10 kārtas.

Jāņem vērā, ka adījums var būt vaļīgāks vai blīvāks, tādēļ arī pie vienāda resnuma adāmadatām un dzijas un vienāda valdziņu aprēķina cepurītes iznāks dažāda lieluma. Ar laiku rodas pieredze, un aprēķinus varēsiet precizēt, ņemot vērā savu adījuma rok rakstu.

Cepurītes adīšana.

1. Noadīet 1 cm (4 kārtas) valniša rakstā 1 × 1, pēc tam 2,5 cm (6 kārtas) gludajā labiskajā adījumā.

Bet tagad uzmanību!

2. Valdziņu skaitu daliet ar 3. Ja skaitlis dalās bez atlikuma – viss kārtībā. Ja atliek viens valdziņš, atstāsim to cepurītes vidējai (pakauša) daļai. Mūsu cepurītei 25 : 3 = 8 + 9 + 8 valdziņi. Ja pāri paliek 2 valdziņi, atstājam pa vienam valdziņam malējām daļām (cepurītes sāniem). Vidējās daļas pirmo un pēdējo valdziņu atzīmēsim ar citas krāsas pavedienu. Zīmējumā šie valdziņi atzīmēti ar cipariem 1 un 2 (4. zīm.).

3. Cepurītes pakauša daļu sākam adīt turpejošajā kārtā.

1. k ā r t a. Izadīet labiski līdz otrajam atzīmētajam valdziņam (astoņus sānu daļas un deviņus vidējās daļas valdziņus). Pēc tam izdariet pirmo noraukumu, saadot labiski kopā otro atzīmēto vidusdaļas valdziņu ar pirmo otrās sānu daļas valdziņu (5. zīm.). Adījumu pagriezīet, neizadot otrās sānu daļas valdziņus.

2. k ā r t a. Šī ir atpakaļejošā kārtā. Pirmo valdziņu noceliet neizadītu, pārējos vidusdaļas valdziņus adīet kreiliski līdz pirmajam atzīmētajam valdziņam, kuru saadīet kopā ar sānu daļas pirmo valdziņu. Pagriezīet adījumu.

3. k ā r t a. Pirmo vidusdaļas valdziņu noceliet neizadītu, pārējos adīet labiski. Otrā atzīmēto vidus daļas valdziņu saadīet labiski kopā ar pirmo sānu daļas valdziņu. Pagriezīet adījumu.

4. k ā r t a. Atkārtojiet no 2. kārtas.

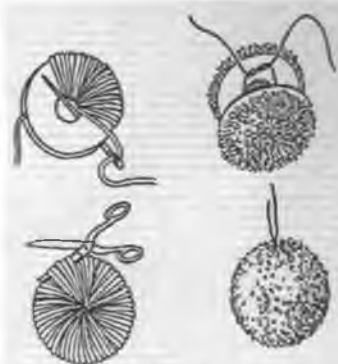
Tādējādi, cepurītes pakauša daļu adot, jāada ne visi valdziņi, bet tikai vidusdaļa, katreiz noraucot pa vienam valdziņam: turpejošajās kārtās saadām pēdējo vidusdaļas valdziņu kopā ar nākamā vienas sānu daļas valdziņu labiski, atpakaļejošajās kārtās pēdējo vidusdaļas valdziņu kopā ar nākamā otras sānu daļas valdziņu kreiliski. To darot, visu laiku jāseko, lai vidusdaļā saglabātos nemainīgs valdziņu skaits (9). Ja visu izdarīsit pareizi, noraukuma vietās izveidosies glīta pinīte.

4. Tūlīt pēc tam, kad labiskajā kārtā norauksiet pēdējo sānu daļas valdziņu, sāciet uzņemt valdziņus no adījuma malas (6. zīm.). (Atcerieties, cik valdziņus uzņēmt – tikpat būs jāuzņem arī otrā pusē.) Pagriezīet adījumu un adīet atpakaļejošo kārtu valniša rakstā 1 × 1. Norauciet pēdējo otras sānu daļas valdziņu un tūlīt pat pa malu valniša rakstā 1 × 1 uzņemiet tikpat daudz valdziņu, cik uzņēmt iepriekš. Tagad visi valdziņi uzņemti. Cepurītes apakšmalu adām valniša rakstā 1 × 1. Izadīet dažas kārtas un norauciet visus valdziņus. Pacientieties to izdarīt tā, lai

maliņa nezaudētu savu formu un neizstieptos. Pavediena galu ar tamboradatu ielokiet cepurītes iekšpusē.

No 2–3-kārtīgas dzijas notamborējiet aukliņu cepurītes sasiešanai (7. zīm.). Gatavo aukliņu ieveriet cepurītes apakšmalā un tai galos piešūjiet pušķus vai bumbulišus – kā tos izgatavot, parādīts 8. un 9. zīm. Cepurīti varat izrotāt ar izšuvumu (10. zīm.), piešūt tai pērlītes vai aptamborēt malu. Cepurītes izrotāšanai izvēlieties pieskaņotas krāsas dziju.

Lūk, cik skaistas cepurītes jūs tagad protat darināt!

9. zīm.

Slēpošanas cepurīte

Noadīsim mūsu Bārbijai slēpošanas cepurīti! Šoreiz izmantosim 5 adāmadatas.

1. Izmēriet lellei galvas apkārtmēru (11. zīm.). Mūsu lellei tas ir 12 cm. Ja dziju un adāmadatas ņemsiet tās pašas, ar ko adījāt pirmo cepurīti, tad valdziņu aprēķinam derēs iepriekšējais paravaldziņš. Cepurītes adīšanai vislabāk lietot adāmadatas, kuru diametrs ir 2–2,5 mm. Lai to noteiktu, izduriet adatu caur papīra lapu un izmēriet caurumiņu ar lineālu. Strādāt ar ļoti rupjām vai ļoti smalkām adāmadatām ir nogurdinoši. Atcerieties arī, ka dzijai ir jābūt vienādā rupjumā ar adāmadatām.

2. Izdariet valdziņu aprēķinu: 2,5 valdziņi × 12 cm = 30 valdziņi. Ja jūs adāt vaļīgi un adījums neiznāk blīvs, nedaudz samaziniet valdziņu skaitu (valdziņu skaitam jādalās ar 4). Ja jūsu adījums iznāk blīvs, valdziņu skaits jāpalielina.

3. Uzmetiet 28 valdziņus un sadaliet tos uz 4 adāmadatām. Uz katras adāmadatas būs 7 valdziņi.

4. Savienojiet 1. un 4. adāmadatu (12. zīm.). Slēpošanas cepurīti adīsim labiskajā adījumā.

Lai adījums veidotos līdzens un glīts, izadot katras adāmadatas pirmo valdziņu, darba pavedienu pievelciet stingrāk.

Adot ar 5 adāmadatām, visgrūtākās ir pirmās 2–3 kārtas. Ja valdziņi ir vaļīgi un adāmadatas slid ārā, pamēģiniet adīt ciešāk vai nomainiet adāmadatas. Grūti ir adīt arī ar pārāk rupjām vai smagām adāmadatām. Tā adiet 7–8 cm, pēc tam sāciet valdziņu noraukumu: katras adāmadatas sākumā pirmos divus valdziņus saadiet kopā labiski, stingri pievelkot darba pavedienu. Kad uz adāmadatām paliks pa vienam valdziņam, pārceļiet tos uz vienas adāmadatas un saadiet kopā. Pēdējos valdziņus var arī sašūt vai satamborēt kopā. Pavedienu noraujiet un ielokiet cepurītes iekšpusē.

Slēpošanas cepurīte nu ir gatava. Tās apakšmalu sarullējiet un nostipriniet ar pieskaņotas krāsas pavedienu. Izgatavojiet no tās pašas dzijas bumbuliņu un izrotājiet cepurīti ar izšuvumu.

Pieredze, ko gūvat, adot cepurītes lellei, jums lieti noderēs arī zeķu adīšanā.

10. zīm.

11. zīm.

12. zīm.

Kā adīt zeķes

I – labiskais valdziņš
 Λ – nocelts valdziņš

13. zīm.

Tagad padomāsim: kas ir jāprot, lai noadītu zeķes?

1. Zeķes ada ar 5 adāmadatām. To jūs protat.
2. Zeķu valnīti parasti ada rakstā 1×1 vai 2×2 . Arī to jūs protat.
3. Uzmanīgi aplūkojiet zeķes papēdi un salīdziniet ar pirmo lelles cepurīti. Jūs pamanīsiet, ka tie adīti līdzīgi. Tātad jūs pratīsiet adīt arī papēdi.
4. Savukārt otrā lelles cepurīte pēc formas atgādina zeķes purngala noraukumu. Tas jums nesagādās nekādas grūtības.

Kā redzat, pašas svarīgākās iemaņas zeķu adīšanai jūs esat apguvušas. Atliek tikai ķerties pie darba.

Vispirms noadīsim paraudzīņu. Šoreiz tas būs blīva adījuma raksts, kurā parasti ada zeķu papēdi (13. zīm.). Arī šo paraudzīņu ieteicams saglabāt. Dažādu adījuma rakstu paraudzīņi jums noderēs vēl ne reizi vien.

Paraudziņam uzmetiet pāra skaitu valdziņu. Turpejošajā kārtā ada šādi: malas valdziņu noceļ, otro izada labiski, trešo noceļ, ceturto izada labiski, piekto noceļ utt. Atpakaļejošo kārtu ada kreiliski. Šis raksts veido biezu reljefu adījumu, kurā ada ne tikai zeķu papēžus, bet arī siltas čības, dūraiņus utt.

Valdziņu aprēķins zeķēm

Izmēriet kājas apkārtmēru virs potītes (14. zīm.). Mūsu gadījumā tas ir 22 cm. Izvēlieties dziju un adāmadatas un aprēķiniet nepieciešamo valdziņu skaitu: $2,5 \text{ valdziņi} \times 22 \text{ cm} = 55 \text{ valdziņi}$. 55 nedalās ar 4, tāpēc uzmetiet vēl vienu valdziņu, pavisam 56. Uz katras adāmadatas būs 14 valdziņi. Tagad uzmanīgi apskatiet 15. zīm.

14. zīm.

15. zīm.

1. Valnītis – 5–7 cm.
2. Zeķes taisnais gabals līdz papēdim – 5–6 cm.
3. Papēža taisnā daļa (augstums) – 4–5 cm.
4. Attālumu no papēža līdz zeķes noraukumam nosakiet pēc sava kājas izmēra. Noraukums jāšāk tajā vietā, kur beidzas kājas mazais pirkstiņš.

Abām zeķēm jāiznāk vienāda lieluma, glītām un kārtīgām. Tādēļ, adot pirmo zeķi, ieteicams pierakstīt valdziņu un kārtu skaitu. Vadoties pēc pieraksta, būs viegli adīt otru zeķi.

1. Uzmetu valdziņus.
2. Valniša augstums kārtas.
3. Zeķes taisnais gabals kārtas.
4. Papēdim valdziņi.
5. Papēža augstums kārtas.
6. Papēdis + + valdziņi (valdziņu sadalījums).
7. Uzņēmu sānos valdziņus.
8. Līdz zeķes noraukumam kārtas.

Zekū adīšana

Ja zekes adīsiet no gaišas dzijas, jums būs vieglāk saskaitīt adījuma kārtas un veidot papēdi.

Zekes adīšana līdz papēdim. Uzmetiet 56 valdziņus un sadaliet uz 4 adāmadatām. Uz katras adāmadatas būs 14 valdziņi. Noadiet 7 cm augstu valnīti 1 × 1 rakstā. Centieties adīt cieši, lai valnītis iznāktu blīvs un labi piekļautos kājai. Pēc valnīša adiet labiski līdz papēdim (6 cm).

Papēža adīšana. Papēdi adām no divu adāmadatu valdziņiem (14 + 14) turpejošā un atpakaļejošā virzienā. Pārējo divu adāmadatu valdziņus papēža adīšanā neizmanto (16. zīm.).

Lai būtu ērtāk strādāt, papēža valdziņus uzņem uz vienas adāmadatas. Papēža taisno daļu adām blīvajā adījumā.

Lai veidotos pareizs blīvā adījuma raksts, pirmajā kārtā malējo valdziņu izadiet labiski, turpmākajās kārtās to nolieciet.

Pēc papēža taisnās daļas noadīšanas sadaliet papēža valdziņus trīs daļās (9 + 10 + 9) un veidojiet papēdi, tāpat kā adijāt pirmās lelles cepurītes pakauša daļu; saglabājiet blīvā adījuma rakstu.

Kad turpejošajā kārtā norauksiet pēdējo sānu daļas valdziņu, tūlīt pat uzņemiet no malas jaunus valdziņus un iesaistiet darbā atlikušās divas adāmadatas, turpinot darbu labiskajā adījumā. Kad šie valdziņi izadīti, uzņemiet no otras malas jaunus valdziņus, norauciet pēdējo nenoraukto malas valdziņu un pārejiet uz apaļadījumu. Papēža vidusdaļas valdziņus sadaliet uz pusēm, pievienojot pa pieciem valdziņiem divām adāmadatām.

Zekes pēdas adīšana. Tagad uz divām adāmadatām, ar kurām neadijāt papēdi, ir pa 14 valdziņiem (kā sākumā), bet uz divām, ar kurām adijāt papēdi, – vienā gadījumā būs 14, bet citā var būt 16 vai 17 valdziņi. Tas ir atkarīgs no tā, kāds ir papēža augstums. Ja valdziņu skaits atšķiras par vienu vai diviem, pārdaliet tos tā, lai uz visām četrām adāmadatām būtu vienāds valdziņu skaits. Ja papēdis izadīts augsts, tad uzņemto valdziņu skaits ievērojami pārsniedz noraukto valdziņu skaitu. Tādēļ uz divām adāmadatām valdziņu skaits ir daudz lielāks. Liekos valdziņus noraucam, veidojot glietu pīnīti. Valdziņus norauc pirmās adāmadatas sākumā, labiski griezti saadot kopā pirmos divus valdziņus (17. zīm.), un otrās adāmadatas beigās, labiski saadot kopā pēdējos divus valdziņus (18. zīm.). Pēc lieko valdziņu noraukšanas uz adāmadatām ir sākotnējais valdziņu skaits – 56. Ja kājas pēda ir šaura, varat noraukt līdz 52 valdziņiem (uz katras adāmadatas būs 13 valdziņi).

Zekes pēdu adiet labiskajā adījumā līdz mazā pirkstiņa galam.

Zekes noraukums. Zeķi norauc, saadot kopā divus valdziņus katras adāmadatas sākumā. To darot, neaizmirstiet pievilkt ciešāk darba pavedienu. Atcerieties, kā adijāt otro lelles cepurīti! Zekes noraukumu ada tieši tāpat kā cepurītes noraukumu. Pēdējos četrus valdziņus saadiet kopā. Noraujiet pavedienu, ielokiet galu zekes iekšpusē un nostipriniet ar tamboradatu. Otru zeķi adiet pēc šī paša apraksta.

16. zīm.

▲ tehnikais apzīmējums
17. zīm.

▲ tehnikais apzīmējums
18. zīm.

Tagad jūs esat noadējušas vienkāršas zeķes. Turpmākajās lappusēs pastāstīsim par to, kur vēl jums noderēs iegūtās iemaņas, kā adīt zeķes sarežģītākā rakstā, kā adīt ornamentu. Izvēlieties un noadiet to, kas jums iepatiksies! Ieprieciniet kādu tuvinieku ar pašu rokām darinātu siltu un skaistu dāvanu!

II.

Taupīgai rokdarbniecei

Adītas puspēdiņas

Kad es biju maza meitene, vecmāmiņa noadīja man puspēdiņas. Neparastā dāvana sākumā izraisīja neizpratni, bet vēlāk man ļoti iepatikās. Padomājiet pašas – kas visvairāk salst aukstā laikā? Protams, kāju pirksti. Bet ne katros apavos var ievilkt vilnas zeķes. Puspēdiņas, ja tās adītas no smalkas dzijas, var ieaugt gandrīz jebkuros apavos. Arī nepieciešamais dzijas daudzums ir tikai apmēram 30 g.

Aplūkojiet vēlreiz slēpošanas cepurīti lellei! Pēc tās parauga jūs arī noadīsiet sev puspēdiņas.

Aprēķiniet nepieciešamo valdziņu skaitu. Adot ar smalkām adāmadatām, mūsu gadījumā jāuzmet 56 valdziņi (14 uz katras adāmadatas).

Pirmo kārtu adiet valniša rakstā 1×1 , nākamās (5 cm) – labiskajā adījumā. Puspēdiņas norauciet mazliet citādāk nekā lelles cepurīti. (Zeķes jūs varēsiet noraukt pēc izvēles – kā cepurīti, kā puspēdiņas vai arī vēl trešajā veidā, par kuru būs pastāstīts tālāk.)

1. k ā r t a. Katras adāmadatas sākumā saadiet kopā divus valdziņus.

2. k ā r t a. Adiet bez noraukuma.

Tā adiet 5–6 kārtas, pārmaiņus vienā kārtā noraucot, bet otrā ne. Pēc tam norauciet katrā kārtā, līdz uz adāmadatām paliks pa vienam valdziņam. Tos pārceļiet uz vienas adāmadatas un saadiet kopā.

Ja darbu veiksiet rūpīgi, tad abas puspēdiņas iznāks vienādas un glītas.

Adītas čības

Katra rokdarbiece savos krājumos atradīs nedaudz piemērotas dzijas, tai noadītu skaistas, siltas čības. Varat tām piešūt stingru auduma (vai cita materiāla) zolītes.

Ar centimetra mērlenti nomēriet papēdi (19. zīm.). Mūsu gadījumā šis attālums ir 14 cm. Izdarīsim valdziņu aprēķinu: $2,5 \text{ valdziņi} \times 14 \text{ cm} = 35 \text{ valdziņi}$. Uzmetiet 35 valdziņus. Veidojot papēdi, valdziņi būs jāsadala trīs daļās, tādēļ pievienojam vēl vienu valdziņu (pavisam 36). Papēža taisno daļu adām blīvajā adījumā (5–6 cm). Pēc tam sadaliet valdziņus trīs daļās un,

19. zīm.

Čības. Vienkāršas zeķes.

saglabājot blīvo rakstu, veidojiet papēdi. Adot vidusdaļu, norau-
ciet sānu daļu valdziņus (kā pirmajai lelles cepurītei) un uzņemiet
no malas jaunus valdziņus (20. zīm.). 6–8 cm adiet labiskajā
adījumā (ja vēlaties, varat turpināt blīvajā rakstā, tad čības būs
siltākas un izturīgākas). Piemēriet adījumu kājai, pirms tam uz-
verot valdziņus uz savienotajām adāmadatām, lai piemērišanas
laikā varētu nostiept adījuma malas vienu otram preti pēdas virs-
pusē (21. zīm.). Izmēriet attālumu starp pirmo un pēdējo valdziņu
(apmēram 3–4 cm). Tātad vēl jāuzmet: $2,5 \text{ valdziņi} \times 4 \text{ cm} = 10$
valdziņi. Tālāk adiet ar 5 adāmadatām, sadalot valdziņus uz
4 adāmadatām. Adiet labiski (vai blīvajā adījumā) līdz mazā pirk-
stiņa galam. Tad adījumu norauviet, saadot valdziņus katras
adāmadatas sākumā (kā slēpošanas cepurītei lelei).

Čību maliņu aptamborējiet ar to pašu vai citas pieskaņotas
krāsas dziju.

20. zīm.

21. zīm.

Svītrains īsās zeķes

Ja jums ir dažādu krāsu dzijas kamoliņi, varat noadīt košas
svītrains zeķes. Lai to izdarītu, nepieciešams:

- 1) atlasīt vienāda rupjuma dziju,
- 2) izvēlēties saskaņīgas krāsas,
- 3) sadalīt kamoliņus tā, lai dzijas pietiktu abām zeķēm.

Svītrainu zeķu adīšana prasīs rūpīgu darbu un lielu pacietību.
Krāsu pārejas veidojot, jāiemācās darba pavedienu nomainīt
nemanāmi, nenoraujot iepriekšējo dziju. Šī prasme jums noderēs
arī vēlāk, adot krāsainu ornamentu. Toties, pabeigušas grūto
darbu, varēsiet izjust patiesu prieku par to, ka praktiski "ne no
kā" esat noadījušas tik skaistas zeķes!

Zeķes adiet pēc iepriekš dotā apraksta. Valnīti, papēdi un
zeķes nobeigumu labāk adīt no tumšākas krāsas dzijas. Ja adī-
siet no divu krāsu dzijas, tad krāsu pārejās darba pavedienu
nenoraujiet. Ņemiet otras krāsas dziju un, atstājot 3–4 cm garu
astīti, sāciet adīt. Kad noadīta viena kārta ar otras krāsas dziju,
darba pavedienu zeķes iekšpusē savijiet ar pirmās krāsas dziju.
Tādā pašā veidā piesaistiet pirmo dziju arī nākamajās kārtās.

III.

Neparastas zeķes

Īsās zeķes "spirāliskajā" adījumā

Šīs zeķes noadīt ir ļoti viegli, jo tām neada papēdi. Tomēr ir ļoti jāuzmanās, lai nesajauktu rakstu. Zeķes ada ar 5 adāmadatām. Valdziņu skaits ir atkarīgs no kājas izmēra. Šeit doti zeķu raksta tehniskie zīmējumi ar valdziņu skaitu 48 (22. zīm.) un 64 (23. zīm.). Pirmās četras kārtas ada šādi: 4 valdziņi labiski, 3 kreiliski utt. Piektajā kārtā pirmo labisko valdziņu izada kreiliski, tālāk pēc iepriekšējās shēmas. Tādējādi katrā piektajā kārtā raksts pavirzās par vienu valdziņu uz priekšu.

Izadiet zeķi vajadzīgajā garumā (apmēram 35 cm). Zeķi var noraukt divējādi:

- 1) kā parasti, adot zeķes;
- 2) turpinot rakstu (24. zīm.).

Slēpošanas zeķes ar diviem valnišiem

Lai slēpojot sniegs neiebirtu zābakos, varat noadīt zeķes ar diviem valnišiem. Valnišus adiet nedaudz garākus kā parasti (apmēram 15 cm).

Daži padomi.

1. Valnītim labāk izvēlēties rakstu 1 x 1, tad atlocītais valnītis izskatīsies glītāk.
2. Valdziņi jāuzmet un valnītis jāada vaļīgi, lai to varētu atlocīt virs zābakiem.
3. Valdziņus aprēķiniet, kā aprakstīts iepriekš.
4. Iekšējo valnīti adiet pēc tam, kad zeķes ir noadītas: atlokiet pirmo valnīti, pa locījuma vietu uzņemiet tikpat daudz valdziņu, cik uzmetāt, darbu sākot. Otro valnīti adiet ciešāk, lai tas labi piekļautos kājai.
5. Iekšējo valnīti norauciet, saadot kopā: 2 valdziņus, 2 valdziņus, 3 valdziņus utt. (ja adījums vaļīgs) vai arī 2 valdziņus, 2 valdziņus, 2 valdziņus, 3 valdziņus utt. (ja adījums ir ciešs).

IV.

Vienkārši adījuma raksti

Adīt vienkāršus rakstus var iemācīties katrs, tikai šāds darbs prasa uzmanību un pacietību. Kad apgūsiet rakstaina adījuma tehniku, varēsiet adīt skaistas getras, īsās un pusgarās zeķes. Bet vispirms noadīsim dažus jaunus adījumu paraudzījumus.

Lielākā daļa šajā nodaļā doto adījuma rakstu (izņemot "robiņus") piemērota greznu valnišu adīšanai. Skaists valnītis var rotāt ne tikai zeķes, bet arī citus adījumus, tādēļ pievienojiet jaunus paraudzījumus iepriekšējiem.

Zeķes "spirāliskajā" adījumā. Slēpošanas zeķes ar diviem valnišiem. Svitrainas zeķes.

Adijuma rakstu attēlo tehniskajā zīmējumā (shēmā). Katrai shēmai ir savs raports – raksta fragments, kas atkārtojas. Raports ir nepieciešams valdziņu skaita aprēķinam, lai adijums atbilstu vajadzīgajam izmēram un iecerētajam rakstam. Piemēram, ja raksta raportā ir 5 valdziņi, tad uz adāmadatas jābūt 10 (ja adijums ir maza izmēra) vai 15 valdziņiem, bet uz 4 adāmadatām 40 (vai – lielākam izmēram – 60) valdziņiem. Daudz kas ir atkarīgs no adāmadatu izmēra un dzijas rupjuma. Ja adīsiet zeķes no smalkas dzijas un uzmetīsiet 60 valdziņus, tās varbūt derēs jums pašām, bet, ja dzija rupja un adijums vaļīgs, – zeķes būs pārāk lielas pat jūsu tēvam vai vectēvam. Tādēļ, ja esat iecerējušas kādu skaistu rakstainu adījumu, tad katrā ziņā vispirms izadiet kontrolparaugu un pēc tā aprēķiniet nepieciešamo valdziņu skaitu, citādi var gadīties, ka veltīgi izšķiedīsiet laiku un jūsu iecere neizdosies.

Lai izvēlētos adijuma rakstu, jums jāprot "izlasīt" raksta tehnisko zīmējumu un iztēloties, kāds izskatīsies adijums. Ar adīšanā pieņemtajiem apzīmējumiem jūs varat iepazīties grāmatīņas beigās.

Raksta tehniskais zīmējums parasti attēlo adijuma virspusi, bet adijuma apakšpuse (atpakaļejošās kārtas) tajā nav parādīta. Tātad, adot raksta paraugu, turpejošās kārtas ada pēc tehniskā zīmējuma, bet atpakaļejošās – kā rāda valdziņi, t. i., labiskos valdziņus virs labiskajiem, kreiliskos virs kreiliskajiem.

Valnītis 2×2 – raksta virspuse (25. zīm.).

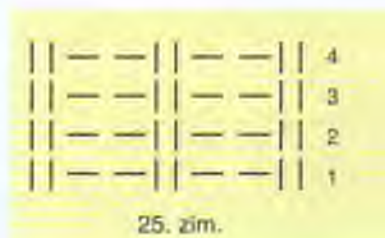
Adot apaļadījumā (ar 5 adāmadatām), atpakaļejošo kārtu nav, tādēļ jāada precīzi pēc zīmējuma.

Raksts reljefāk izceļas gaišās dzijas adījumā.

Pusgarās zeķes un īsās zeķes

Attēlā redzamo zilo pusgaro un sarkano īso zeķu adījumā izmantots viens raksts.

Pusgarās zeķes. Pēc valniša rakstā (26. zīm.) ada zeķes taisno gabalu nevis 5 cm kā īsajām zeķēm, bet 20 cm.

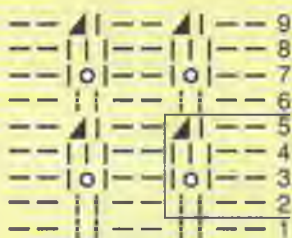
Vienādā raksta adītas zilas pusgaras un sarkanās īsās zeķes.
Īsās zeķes "piņu" rakstā.

27. zīm.

28. zīm.

29. zīm.

30. zīm.

Apmetumu nākamajā kārtā adīet uzmanīgi – ja iepriekšējās kārtas apmetumu izadīsiet griezti, tad neiznāks rakstā paredzētais caurumiņš. Iemācieties pareizi adīt caurumiņu (27. zīm.) un saadīt kopā trīs valdziņus (28. zīm.).

Īsās zeķes (35.–37. kājas izmērs).

Adāmadatu diametrs – 1,2–1,5 mm.

Pamēģiniet noadīt zeķes pēc šādas shēmas.

1. Uzmetiet 60 valdziņus (15 valdziņi uz katras adāmadatas).
2. Valnītis – 30 kārtas rakstā 2×1 (2 valdziņi labiski, 1 kreiliski).
3. Taisnais gabals līdz papēdim – 34 kārtas.
4. Papēdis – 30 valdziņi (10 + 10 + 10).
5. Papēža augstums – 22 kārtas.
6. Uzņemt no malām pa 13 valdziņiem.
7. Noraukt liekos valdziņus 3 reizes katrā papēža pusē.

Baltas īsās zeķes

Valniša raksts 2×2 harmoniski pāriet zeķes pamatrakstā (29. zīm.). Lai zeķes izskatītos interesantākas, apmalīti var adīt no melnas dzijas.

Raksta raports ir 4 valdziņi, apmetums veido lieku valdziņu, nākamajās adījuma kārtās to norauc, saadot labiski kopā divus valdziņus. Pievērsiet uzmanību valdziņu saadišanas veidam un tā apzīmējumam tehniskajā zīmējumā (sk. 17. un 18. zīm.).

Zeķes ar izšūtu rotājumu

Ģlīti izskatīsies rakstā adītas zeķes bez valniša (30. zīm.). Tām sānos ar pieskaņotas krāsas dziju var izšūt rotājumu. Izšuvuma pamatnei jābūt adītai labiskajā adījumā (kvadrāta formas lauku-
miņš). Rotājumu izšuj zeķei vienā pusē – ārmaļā.

Zeķes "rīņu" rakstā ar pagarinātu valnīti.
Baltas isās zeķes ar melnu maliņu. Zeķes ar izšūtu rotājumu.

"Robiņu" rakstā adītas zeķes

Šis ir sarežģītāks adījuma raksts (31. zīm.).

Lai raksts nesajuktu, adot jābūt ļoti uzmanīgam.

Valnīti neada, jo zeķu augšmala iznāk ļoti oriģināla. Vienam "robiņam" vajag 12 valdziņus (raksta raports). Adot ar smalkām adāmadatām, jāuzmet 72 valdziņi (35.–37. kājas izmērs).

Zeķes mežģiņadījumā

Raksta tehniskajā zīmējumā (32. zīm.) parādītas tikai nepāra kārtas. Paraudziņam atpakaļejošās (pāra) kārtas adiet kreiliski. Zeķes adām ar 5 adāmadatām – nepāra kārtas rakstā pēc tehniskā zīmējuma, pāra kārtas – labiski.

Šīm zeķēm valdziņi jāuzmet vaļīgi, lai zeķes varētu uzvilkt kājās, bet valnītis jāada cieši – tam labi jāpiekļaujas kājai. 35.–37. izmēra zeķēm jāuzmet 56 valdziņi (14 uz katras adāmadatas).

Zeķes mežģiņadījumā. Zeķes "robiņu" rakstā.

Getras un īsās zeķes krustotu valdziņu rakstā

Originālas izskatīsies krustotu valdziņu rakstā (33. zīm.) adītas getras vai zeķes. Krāsainajā fotoattēlā redzamās getras pilnībā noadītas šajā rakstā.

Ja krustojam tikai divus valdziņus, palīgadata nav nepieciešama, tikai jāada pietiekami vaļīgi. Lai valdziņu krustojums iznāktu tāds kā 34. attēlā, tad ar labo adāmadatu virzienā no adījuma priekšas uz aizmuguri izadām vispirms otro valdziņu, pēc tam pirmo (darba pavediens aiz adījuma). Abus izadītos valdziņus reizē nolaižam no adāmadatas. Ja gribam krustot valdziņus pretējā virzienā, tad labā adāmadata un darba pavediens atrodas darba aizmugurē (35. zīm.). Izadiet otro valdziņu pa darba aizmuguri, pēc tam pirmo. Izadītos valdziņus reizē nolaidiet no adāmadatas.

Ļoti oriģināli izskatīsies zeķes ar šādā rakstā adītu valnīti. Pašas zeķes var adīt labiskajā adījumā un sānos izrotāt ar mežģiņadījumu. (36. zīm. dots mežģiņadījuma tehniskais zīmējums.) Veidojot mežģiņadījumu, pāra kārtas adiet labiski (paraudziņā – kreiliski).

Getras noderēs vēsā laikā pie sporta apaviem. Tās ir neaizstājamas, ja jūs nodarbojaties ar aerobiku. To noadīšanai vajadzēs 150–200 g vilnas dzijas.

33. zīm.

34. zīm.

35. zīm.

36. zīm.

Getras. Zeķes krustoto valdziņu rakstā.

Getras var adīt divējādi.

1. Getras ar vili. Tās ada ar divām adāmadatām un pēc tam sašuj.

2. Apaļadījumā (ar 5 adāmadatām) adītas getras.

Kā adīt getras ar vili. Uzmetiet 52 valdziņus. Noadiet 4 cm garu valnīti 1 × 1 rakstā un tālāk adiet gludajā labiskajā adījumā, visā getru garumā proporcionāli noraucot 12 valdziņus. Getru garums ir 30–35 cm. Getras nobeidziet ar valnīti un gliši sašujiet.

Apaļadījumā adītas getras. Uzmetiet 64 valdziņus (uz katras adāmadatas 16 valdziņi). Noadiet 4–5 cm garu valnīti 2 × 2 rakstā. Ja adīsiet svitrainu valnīti 2–3 krāsās, tad pirms katras krāsu pārejas izadiet vienu kārtu nevis valniša rakstā, bet labiski. Pēc valniša getras tālāk adiet krustoto valdziņu rakstā (33. zīm.). Noadot 10 cm rakstā, izdriest pirmo noraukumu (37. zīm.).

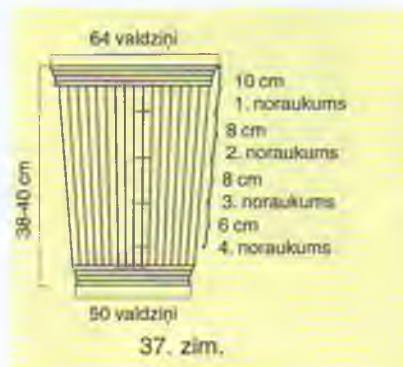
1. noraukums – kreiliski saadiet kopā pirmo katras adāmadatas kreilisko valdziņu pāri.

2. noraukums – kreiliski saadiet kopā trešo katras adāmadatas kreilisko valdziņu pāri.

3. noraukums – kreiliski saadiet kopā otro katras adāmadatas kreilisko valdziņu pāri.

4. noraukums – kreiliski saadiet kopā ceturto katras adāmadatas kreilisko valdziņu pāri.

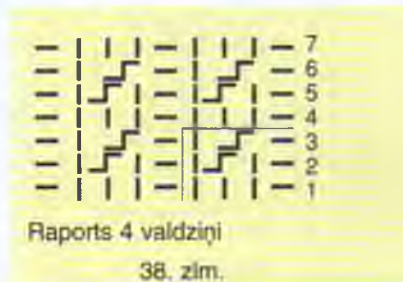
Pēc ceturta noraukuma noadiet vēl dažus centimetrus un nobeidziet getras ar apakšējo valnīti rakstā 2 × 1.

Īsās zeķes krustoto valdziņu rakstā

Ja šajā krustoto valdziņu rakstā (38. zīm.) gribēsiet izadīt paraudzīņu, to būs grūti izdarīt, jo 2. un 6. kārtā ir jākrustot valdziņi un atpakaļejošās kārtās tas ir sarežģīti. Tāpēc adiet uzreiz zeķes. Adīšanai (35.–37. kājas izmērs) izmantojiet shēmu.

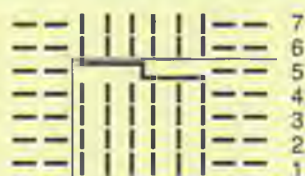
1. Uzmetiet 64 valdziņus (16 valdziņi uz katras adāmadatas).

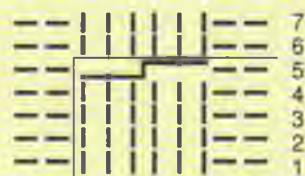
2. Valnītis rakstā 2×2 – 26 kārtas.
3. Zeķes taisnais gabals – 24 kārtas.
4. Papēdis – 32 valdziņi ($11 + 10 + 11$).
5. Papēža augstums – 24 kārtas.
6. Uzņemt no sānu malām pa 13 valdziņiem.
7. Lieko valdziņu noraukums – 2–3 reizes katrā pusē.

V.

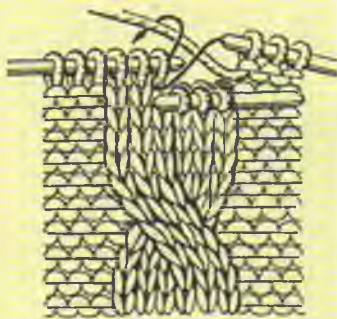
Sarežģīti raksti

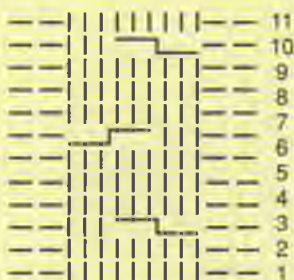
39. zīm.

40. zīm.

41. zīm.

42. zīm.

Pirms ķerties pie sarežģītiem adījuma rakstiem, labi jāapgūst iepriekš aprakstītais krustoto valdziņu raksts. Tur jūs atradīsiet jaunās tēmas – "pīņu" raksti – atslēgu. Jums būs jāiemācās "nolasīt" sarežģītu rakstu tehniskos zīmējumus un adīt vienkāršus un sarežģītus "pīņu" rakstus.

Noadiet dažus paraudziņus savai kolekcijai (39., 40. zīm.). Vienkāršas "pīnes" adīšanai nepieciešama palīgadata (krustoti 4–6 valdziņi). Īpašu adāmadatu "pīņu" adīšanai jūs varat nopirkt veikalā, bet es esmu pieradusi izmantot palīgdatas vietā parastu matadatu.

legaumējiet valdziņu krustošanas tehniskos apzīmējumus:

 – ja labējais "pakāpiens" ir zemāk, tad valdziņi noceļami uz palīgdatas darba priekšpusē;

 – ja labējais "pakāpiens" ir augstāk, tad valdziņi noceļami uz palīgdatas darba aizmugurē.

"Pīne" jāada šādā secībā (41. zīm.):

1 malējais valdziņš, 2 kreiliski, 3 labiskos noceļ un atstāj uz palīgdatas darba priekšpusē, nākamos 3 izada labiski, pēc tam – labiski 3 no palīgdatas, 2 kreiliski, malējais valdziņš. Krustojot "pīnes" valdziņus pretējā virzienā, palīgdatu ar noceltajiem valdziņiem atstāj darba aizmugurē.

Sarežģītāks ir "pīņu" raksts (42. zīm.), kurā noceltos valdziņus pārmaiņus atstāj darba priekšpusē un aizmugurē. Adīšanas princips tāds pats, kā adot vienkāršu "pīni".

"Pīņu" rakstiem ieteicams noadīt un saglabāt paraudziņus, jo šo rakstu pielietojums ir visai plašs.

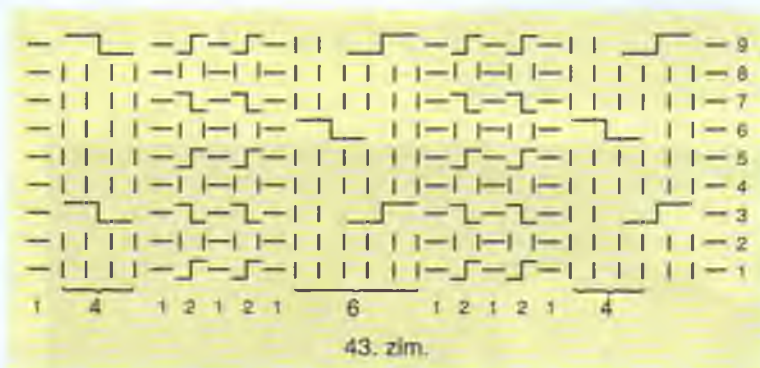
"Pīnes" savelk adījumu, tāpēc

- 1) adiet vaļīgi,
- 2) uzmetiet vairāk valdziņu, nekā iznāk pēc aprēķina.

Īsās zeķes "pīņu" rakstā

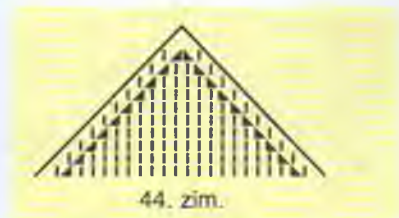
Piedāvājam raksta tehnisko zīmējumu 35.–37. kājas izmēra zeķēm (43. zīm.). Vienkāršo "pīni" veido 4 valdziņu krustojums ($2 + 2$), sarežģīto – 6 valdziņu krustojums ($2 + 2 + 2$). "Pīņu" rakstu papildina krustoto valdziņu raksts.

1. Uzmest 60 valdziņus.
2. Valnītis 1×1 vai 2×1 (2 labiski, 1 kreiliski).
3. Raksta raports – 30 valdziņi.

Lai būtu parocīgāk adīt centrālo "pīni", zeķes priekšdaļas valdziņus (uz divām adāmadatām) nesadaliet vienādās daļās, bet uz vienas adāmadatas 12, uz otras 18 valdziņus.

Lai saglabātu rakstu, zeķi var nobeigt tāpat kā cimdu (44. zīm.): noraukt valdziņus 1. un 3. adāmadatas sākumā un 2. un 4. adāmadatas beigās.

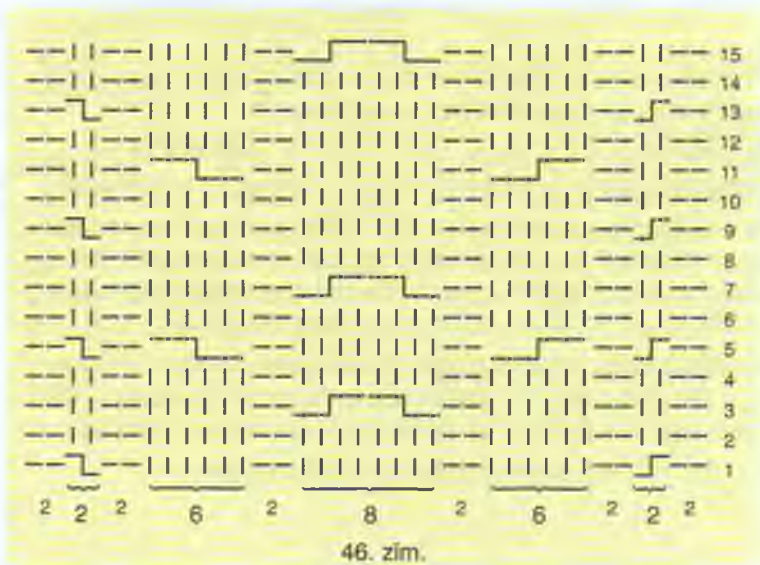
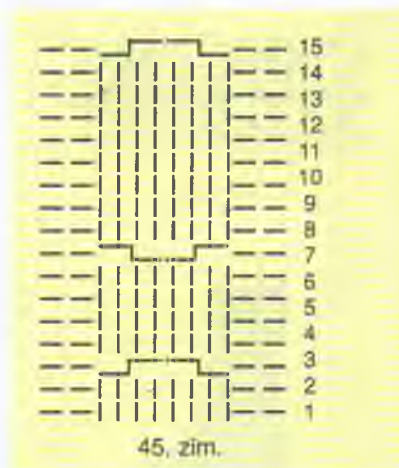

Īsās zeķes ar pagarinātu valnīti "pīņu" rakstā

Noadiet paraudziņu pēc raksta tehniskā zīmējuma (45. zīm.). Šajā rakstā jums viss ir jau pazīstams, vienīgi krustoto valdziņu izvietojums ir citādāks: 3. k ā r t a: 2 kreiliski, 2 nocelt darba priekšpusē, 2 labiski, 2 labiski no palīgadatas, 2 nocelt darba aizmugurē, 2 labiski, 2 labiski no palīgadatas, 2 kreiliski.

1. Uzvest 68 valdziņus.
2. Valnītis $1 \times 1 - 3-5$ cm.
3. Zeķes taisnais gabals – 20–22 cm.
4. Raksts zeķes priekšpusē – 36 valdziņi (14 + 22, lai būtu parocīgi adīt centrālo "pīni"), uz pārējām divām adāmadatām – pa 16 valdziņiem.

Pilnībā zeķes priekšpusē raksts dots tehniskajā zīmējumā (46. zīm.).

Zeķes ar vienkāršu ornamentu.
Zeķes ar atlokāmu rakstainu valnīti.

47. zīm.

48. zīm.

Ļoti skaistas ir zeķes ar ornamentu. Pirms ķerties pie ornamenta adīšanas, jāievēro, ka

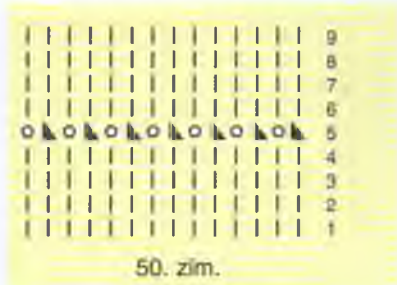
- 1) izvēlētajai dažādu krāsu dzijai jābūt vienādā rupjumā;
- 2) krāsām jābūt saskanīgām;
- 3) katrai rūtiņai tehniskajā zīmējumā atbilst viens valdziņš;
- 4) izvēloties ornamentu, neaizmirstiet, ka dziju pārstaipi raksta apakšpusē (zeķes iekšpusē) nedrīkstētu būt garāki par 4–5 valdziņiem (47. zīm.);
- 5) pārstaipus nesavelciet pārāk cieši un neatstājiet pārāk vaļīgi. Ja pārstaipi ir vaļīgi, raksts izskatās nevienāds un nekārtīgs;
- 6) ornamentu vieglāk adīt ar 5 adāmadatām nekā ar divām (piemēram, paraudziņu), jo raksts jāada arī atpakaļejošajās kārtās;
- 7) mainot krāsas, darba pavedienu nevajag noraut. Savijiet to ar jauno dziju un piesaistiet darba iekšpusei;
- 8) ornamenta joslas jāada tikpat vaļīgi vai cieši kā viss darbs, lai vienkrāsainais un rakstainais adījums neatšķirtos pēc blīvuma;
- 9) ornamenta joslu vēlams izcelt, tādēļ pēc valniša noadiet 1–2 cm labiskajā adījumā vienā krāsā un tad sāciet adīt ornamentu. Arī pēc ornamenta joslas noadiet pamatkrāsā ne mazāk kā 2–3 cm, pirms sākat papēža veidošanu (48. zīm.);
- 10) ornamenta joslu no abām pusēm var norobežot ar šauru josliņu, kas labi papildinās rakstu. Šo josliņu adiet ar pieskaņotas krāsas dziju.

21.–24. lpp. doti daži ornamentālu joslu paraugi.

Šādas greznas zeķes var noadīt prasmīga adītāja.

Vispirms noadiet paraudziņu. Jūs iemācīsieties adīt "robiņus", "pīnīti", "skujiņu". Šie oriģinālie adījuma elementi rotās arī daudzus citus adījumus, ne tikai zeķes. Paraudziņu adīsim apaļadījumā ar 5 adāmatatām.

"Robiņi" (50. zīm.). "Robiņu" adīšana ir ļoti vienkārša. Adot 5. kārtu (pārmaiņus apmetumi un kopā saadīti valdziņi), neaizmirstiet katras adāmatatas beigās izdarīt apmetumu un nākamajā kārtā "nepazaudējiet" šos apmetumus, bet izadiet. Adot 6. kārtu, sekojiet, lai apmetumus neizadītu griezti, citādi caurumiņi iznāks pārāk mazi un nevarēs izveidot "robiņus". Darbu beidzot, pa 5. kārtu atlokiet 1.–4. adījuma kārtu uz iekšu un atšujiet ar tās pašas krāsas dziju – izveidojas dekoratīva robota maliņa.

50. zīm.

"Pīnīte" (51. zīm.). Vispirms izadiet dažas kārtas labiski – uz šī fona "pīnīte" izcelsies reljefāk. Pēc tam noadiet vienu kārtu kreiliski ar divu krāsu dziju – vienu valdziņu vienā krāsā, otru – otrā. Dzijas maina darba virspusē vienā virzienā – tikko izadītā dzija virs otras krāsas pavediena.

51. zīm.

"Skujiņa". Noadiet dažas kārtas labiski, tad veidojiet "skujiņu". Vispirms izadiet "pīnīti", kā aprakstīts iepriekš. Nākamajā kārtā adiet vēl vienu "pīnīti", iepriekšējās kārtas gaišos valdziņus ar gaišo, bet tumšos valdziņus ar tumšo dziju. Darba pavedienus savijiet adījuma virspusē pretējā virzienā (izadītais pavediens virs otras krāsas pavediena).

Kā adīt zeķes ar atlokāmu rakstainu valnīti. Valdziņus uzmetiet vaļīgi un atlokāmo valnīti adiet ne pārāk cieši, jo zem tā būs vēl viens adījuma slānis.

1. Uzmet 64 valdziņus.
2. Noadīt "robiņus".
3. 11. kārtā – "pīnīte".
4. Ornamentu sāciet adīt 14. kārtā.
5. Raksta raports – 16 valdziņi.
6. Pēc ornamenta noadīt 2 kārtas labiski, tad – "pīnīti", pēc tam – "robiņus".
7. Pa "robiņu" rindu atlocisiet valnīti, un "robiņi" būs zeķes augšmalā.
8. Pēc "robiņu" līnijas noadiet 1–2 cm labiski, tad izvērsiet valnīti uz āru un tālāk adiet pretējā virzienā. (Tas jādara tādēļ, lai gatavām zeķēm, atlokot valnīti, ornamenti būtu virspusē, bet pārstaipi iekšpusē.) Pēc tam (1–2 cm pēc locījuma līnijas) adiet "apakšējo" valnīti parastā valniša rakstā. Valnīti pabeidziet 2 cm virs atloka malas, lai iekšējais valnītis nerēģotos zem rakstainā valniša.
9. Attālums no atloka locījuma līnijas līdz papēdim – 13 cm.

Ornamenti zeķu valnītim

